

№ 16

25. märtsil 1922. a.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — iga laupäew.
 Tellimise hind: aasta peale . . . . . Mk. 800.—
                   poole aasta peale . . . . . " 400.—
                   weerand aasta peale . . . . . " 200.—
 Üksik nummer maksab Mk. 18.—

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis.
 Awatud kell 9—3. Toimetaja kõnefunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 2400.—   1/8 lehek. Mk. 300.—
 1/2 " " 1200.—   1/16 " " 175.—
 1/4 " " 600.—   1/32 " " 100.—
 Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Patriotism või showinism?

Minu julest ilmunud nädala-ülewaade, milles mina ka puudutasin katset Peetri kuu Wabadusplatilt wägiwõidjelt ära koristada, on nähtawasti palju paša werd sünnitanud. Üks meie lehe lugejatest, näitusüks, kirjutas „juhtivatest jõududest“, kes Peetri pilgu all alandlikult küüru olla warisenud, rahvuslikelt endid pankrottideks tunnistanud ning näidanud, et neil ei ole julgust endid awalikult patriootideks tunnistada jne. Ka teiselt poolt oleme kannis kibedaid arwustusi kuulama pidanud. See kõik sunnib mind, ehk küll wäsu tahmist, weel kord selle kurwa juhtumise juure pöörama.

Bean kohe aluses tähendama, et minul mõttestki ei olnud Peetri kuu kaitsjana wälja astuda. Oma nädalaillewaates toonitasin mina, et „meie mõistame wäga hästi neid, kes Peetri mälestus-samba asemel näha ihtawad midagi muud, meie praegusele olukorrale rohkem wastawat mälestus-sammasi.“ Kuid mina ei taha neid mõista, kes seda kuu wägiwõidjega ära koristada tahawad. Kui politseilehe weergudel wali arwustus nende üle ilmus, kes patriootiliseks teoks Peetri kuu häwitamist sõwarju all lugesid, siis täitis politseileht sellega ainult oma raskest kohust: ei wõinud ju tema, kui ametkonna häälekandja, kelle kohuseks on awaliku korra alalhoidmine, seda kurba nähtust oma waikimisega heaks kiita.

Sellega wõiksin mina lõpetada, kui seda sõda Peetri kuu wäsu mitmelt poolt mitte ijamaa-

armastusega seletatud poleks. Mina ei tea, kust tõsiseid patrioote otsida: kas nende hulgast, kes sõjas eluta kuu wäsu ijamaa teenuseid näha tahawad; ehk nende leerist, kes waikides ehk pead noogutades esimeste tegusid õigeks tunnustawad; wõi ehk nende hulgast, kellel küllalt kodanlikult julgust on otsesõnu awaldada, et sarnane „patriotism“ meie kodumaale kasu ei too? . . . Kuid ma tean, et kui Peetri kuu koristada, siis wõib seda seaduslikel teel teha. Misparaft peakime meie weneaegseid mälestusi lõhkuma? Misparaft peakime meie Greeka õigeusu kangelid tõrwaga määrima? Misparaft peakime meie Wene rahwa enesearmastust sarnaste mõistujeta tegudega haawama? Olgu, et praegusel filmapilgul nälgim ja külma Wenemaa meie showinistide filmis sarnane suurus on, mille peale nad põlastades kätt lööwad. Kuid nende põlgusega ei ole suur Wene rahwas weel maha maetud. Sihtne elutarkus peaks meid õpetama, Wene rahwaga sõpruses elada püüda.

„Eesti Politseileht“ ei wõi ilma nende kildas olla, kes patriotismi lipu all showinismi õhutamad. Showinism on nõrkuse tundemärk. Eesti rahwale, kes ennast oma wiimases wabaduswõitluses kangelajena näitas ning oma wahwusega terve kultuurilma imestama pani, on showinism wõõras tunne. Ring seda asjaolu ei suuda meie hurraapatriootide salga sepsitused kunagi muuta.
 R. Reimberg.

Mõni sõna raiooni ülematest.

Politseiametnik, kes kõigerohkem rahwaga kokku puutub, kes, nii belda, ois-koheks wahetalitajaks on ametiasutuste ja rahwa wahel, on politsei raiooniülem.

Raiooniülema ülesandeks on igasuguste teadete kogumine raooniselutsewate kodanikkude üle, tema nõuab nendelt igasuguseid riigile ja omavalisusele wõlgnewaid maksusid, tema hoolitse on kohtutrahwirahade sissenõudmine ja muude kohtuotsuste täidewiimine jne. Raiooniülem toimetab eeljuur-lusi, wahwab oma raoonis walitsewa korra järele, on teatud aegade jooksul politseikantseleis wahikorral, käib wäljaspool jaostkonnakantseleid temale määratud lõbusus- ja muudel kohtadel wahikorral jne. Ühe sõnaga: igalpool, kus rahwaga kokkupuutumist, on raiooniülem see, kes politseid rahwale esitab. Ei puutu lihtkordnik, ei ka jaostkonnaülem oma abidega, ega lõpuks ka poliisülem ise rahwaga niipalju kokku, kui seejama raiooniülem, kes alati igalpool peab olema ja teda ka igalepoole saadetakse politsei esitajaks.

Et raiooniülema peale niipalju kohuseid on pandud, et ta alati ja igalpool peab olema, siis ei oleks ehk ülekarune, kui meie korraks pilgu selle isiku tööpäewa peale heidame. Tähendan kohe aluses, et minul sugugi karwatus ei ole pretendeerida 6^{1/2} tunnilise tööpäewa peale, mis wabariigi walitsuse oisusega kõigi riigiametnikkude kohta maksuaks tunnustatud ja mille kohta hiltuti autoriteetiselt allikast seletus järgnes, et politseiametnik senikaua peab töötama, kuni töö korras; kuid üldi-eks raiooniülema tööpäewa pikkuse pildistamiseks tahtsin alljärgnewa näituse tuua. Siian aga juure, et andmed ainult pealinna raiooniülemate kohta käiwad, kuna minul teated maakonnalinnade ja walla raiooniülemate tööpäewa kohta puuduwad.

Raiooniülem pealinnas peab hommikul kella 8 ajal, kui ametiasutustes töö algab ja ülemus kantseleisse ilmub, juba platsis olema, et mõnesuguseid korraldusi ja käskusid wastu wõtta. Sealt minnakse kella 9 ajal laiali raoonidesse „paberid täitma“, mis eelmisel päewal kantseleist saadud. Paraku ei lähe aga „paberitäitmine“ nii nobedasti, nagu mõni ehk arwab, sest hommitundidel wõib waewalt soowitawat isikut kodunt leida; on ju igauks oma elukutse ja muude tarwiduste pärast kodunt eemal. Nii kolab raiooniülem, kirjutas kaenla all, oma raoonis ümber ja jõuab ennelõunafel ajal waewalt pooled täitaanud paberinest ära korraldada. Sealt ei ole võimalik raha saada, seal ei ole oisirawat kodus juu.

Kella 2—3 wahel tuleb raiooniülemal jälle kantseleis olla, et uut paberitewirna, mis temale

„täitmiseks“ määratud, wastu wõtta. Ja neid paberid sajab igast ametiasutusest kuhjaga politsei kaela, muudkui raiooniülem täida. 20—30 paberit päewas raiooniülema kohta on harilik nähtus, jõuab aga kätte weel maksude sissenõudmise hooaeg — siis ära mine ligi!

Wäike lõunaaeg maha arwatud, algab raiooniülemal siis, kui teised riigiametnikud juba tööst wabalt kodus puhtawad ehk mõnesugusel muul teel elust mõnu maitsewad, jälle töö: Kui ei ole mõnesie kohta wahikorda määratud, peab katsuma kantseleis „paberid täita“ . . . Need paberid, paberid, paberid! Jial ei jäta nad raiooniülemat rahule, waid kinsawad teda nii päewal kui ööl!

Kantseleisse on kutsete peale inimesed ilmunud ja raiooniülem wõtab hiigistada, et aga paberid wähemaks saaks, sest homme on kindlasti jälle uus portsjon oodata. Ja nii läheb aeg kantseleis kuni kell 8—10 õhtul ära jastis alles wõib puhtuseleheitmise peale mõlema hakata. Sellega on tööpäewa pikkus raiooniülemal 12—14 tundi.

Kirjeldud töökord on ainult siis võimalik, kui raiooniülemat kuhugile wahikorda ei ole määratud. Praegu on aga niisugune seisuford, et kõik Tallinnas asuwad lõbusustkohad, kinod ja awalikud koosolekud raiooniülemate wahel ära on jaotatud, nii et peaaegu iga õhtu tagant mõni sarnane walwekord raiooniülemale osaks langeb. Peale selle weel alaline kindel wahikord politseikantseleis, mis iga kuue päewa tagant kordub ja kus 24 tundi wahetp-damata wahikorral tuleb olla. Et sarnasel seisuforral alaliste wahikordade taajärjel harilik „paberitäitmine“ taistatud, sellejuures palju kahelda ei maksa.

Rüüd on hurwitaw teada, et jama raiooniülem, kes 12—14 tundi päewas töötab ja kellelt niipalju korralikkusi ja enesetalgamist nõutakse, kõigest paar sada üle wiietuhande marga kuus palka saab, — palka, mille üle küll punastada tuleks, kui filmas pidada, et õppimata tööline kuus palju rohkem teenib. Raiooniülemalt aga nõutakse peale muu ka teatavat haridustsensust, naga sifeministri poolt mailkuul 1921. aastal kinnutatud määrused idendawad.

Igatahes vaietab kõik eeltoodud ka eemalseisjale liig olewat ja ei saa salata, et raiooniülemad, kes senini eneste kohtadel püsiwad, enastalgawalt on töötanud. Kuid jäädawalt ei wõi see nii jääda, sest ka raiooniülemad näewad lõpuks, et teistel tegewuswäljadel awaramad sihid esile tungiwad, mis teda senisest tegewusest wälja meelitawad. Kui aga politsei liig sagedasti oma ametnikke peab wahetama, siis kannatab selle all teatawatel põhjustel kogu politseiaparaat.

Sellepärast on waja siin kiires korras mõne-
 juuni parandusi soetada. Ei meie poliisiamet-
 nikkude paljad kangeltsi ei wasta nende wasta-
 tawa ameti tähtsusele, sellest on juba mõnda
 aega räägitud ja kirjutatud, kuid praegu sellel
 alal paranduse ettewõtmise näib wõimatu ole-
 wat. Jäab üle kogu politsei korralduse ja tema
 ametikooste kawa rewideerimise, mis kiiresti
 tuleks ette wõtta ja kus wäga palju leiduks,
 mida tuleks ajawitmata kõrvaldada. Siin
 wõiks kõigepealt nimeada igasuguste maksude
 sissenõudmiste kõrvaldamist, mis praegu polit-
 seili suurema osa tema töödust häwitab ja teda
 oma otjekohesele ülesandele — wälise korra ja
 julgeoleku kindlustamisele — ei lasa asuda. Peale
 selle on weel hulk teisi kohustusi, mis ilmaaeg-

selt wanade Wene seaduste põhjal politsei turja-
 lasuwad ja nende kõrvaldamine hädatarwulik.
 Kuid praeguste riikide eesmärk ei ole nende
 walgustamine ja nende juure tuleme lähemal
 ajal tagasi.

J. K-erg.

Toimetuse märkus: Meie ayname nende riikide-
 bele, mis raiooni ülemate tegewust iseloomustawad, hea
 meelega ruumi. Kuid meie ei saaks nõus olema autori
 soowiga raioonisolemaid maksude sissenõudmisest wabas-
 tada. Tähendoks see ju uue instituuti loomist maksude
 sissenõudmisest. Wäga küsitaw on, kas riigikassa selle
 ülesandega praegustel asjaoludel walmis saaks? Mõne
 wõiks ehk sellest olla, et wälispolitseid wabastada kohtu
 kutsesedelite ja teiste ametliste paberide wäljaandmisest,
 mida ju post wõiks toimetada. Kuid walitsuse ring-
 kondade waade selle küsimuse peale on meil tundmata.

Kriminaal osa.

Kriminalisti mõttetöö.

Dr. jur. Erich Anuschar'i järele A. L.
 (7. järg.)

Seesuguste küsimuste järeldatsumine wiib sage-
 dasti waatepunktideni, mis näitawad: „Siin on
 „härq“ sees!“ ja siis on meil enamasti sihiliku
 efitamistega tegemist. Kasiin wõiwad jällegi asja-
 tundjad nii mõndagi pidi kajulikud olla; kohu-
 arst wõib meile kinnitada, kas leitud wigaduste
 sünnitamise mõeldawatel tingimistel üldse wõim-
 alik, kas enesetapmise juures lasterüüst sinna
 kohta wõis sattuda, kust meie ta leidmise; luku-
 sepp wõib meile ära seletada, kas luku wigastused
 on tekkinud sisse-murdmise wõi mõnel muul teel
 jne. Kriminalisti peaulesandeks jääks selgitada,
 kas kellelgi oli põhjust andmete wõltsimiseks wõi
 simuleerimiseks: kas kahjukannataja oli halbades
 ainelistes tingimistes, kas warguse läbi wast
 suuremalt jaolt wõõras wana kaduma ei läinud,
 kas paljaks-rööwitud ametniku kassas puudujääki
 ei olnud, kellega „rööwlite“ poolt kinniseetud
 teenijad ehk wahid läbi käisid, kas keegi teise
 wastu põhjendud ehk põhjendamata wiha kandis,
 kas armukadedus ja intriigid mängus olid, ja
 palju muid sellesarnast.

Kuulus Goron endine Pariisi kriminaal-po-
 litsei ülem, tähendab oma „mälestustes“ muuseas.
 „Politsei tegewusalal peab igasuguseid wõimalusi
 uskuma ja kõige wastu walmistud olema. Tihti
 on kõigeuskumatum ometi õige.“ Samasugusele
 seisukohale oleme ka meie praegu jõudnud, kuna
 oleme tundma õppinud oma otjuse saagedast
 „probleematailist“ wäärtust, meie kogemuswäidete
 puuduliku ulatust, arwurikkaid effi- ja peteotjuse
 wõimalusi kui ka kummalist osa, mida etendab
 kuritegewayes ja tema jälgimises juhustlikkus. Iga
 samm peal wõime efsida, iga samm peal peame

kahilema. Näib, nagu oleksime kogu oma „loogi-
 lise mõtlemisega“ jõudnud pankrotini: selle asemel,
 et edasi jõuda, läheme igas punktis tagasi, loome
 endale talistusi wabaks tegemiseks.

Dunetombel tunneb loogika teed, mida mööda
 kõigi oma kahilemistega ometi sihitundlast edasi
 tungida wõime, ta näitab meile, kuidas töötada
 oletuste ehk n. n. hüpoteesi abil.

Kujutame endale ette, et oleme misikisuguse
 juhtumise selgitamisel teatava otjuseni jõudnud,
 mis meie edespäidise jälgimise wiisi ja sihi määra-
 misest suure ulatusega on; meie kahileme aga
 tema iselikkuse juures. Et edasi saada, siis ole-
 tame korras, et meie otjus on õige, ja töötame
 seesuguse oletusega, hüpoteesiga edasi, nagu oleks
 ta wastawaidlematu — asseroorne, wõrdleme
 ja seome teda muude andmetega, tulstame tema
 põhjal uusi otjuseid ja wõimime need ilma arwus-
 tamiseta muu materjaali hulka. Mäitus: Meie
 otjustame selle wiisi järel, kuidas luff awatud,
 et siin ei muukrauda ega järelehtud wõit ei ole
 tarwitud, waid luff on awatud ühega kahest ole-
 masolewast õigest wõimest. Meie wõtame selle
 otjuse katsewiisi kui õige, teeme kindlaks, kelle
 käes seisid mõlemad õiged wõimmed, kellega need
 läbi käiwad ja waatame, mida juurdlemisel kogutud
 andmetest ühe wõimeomaniiku wastu süüdistus-
 materjaalina ära kajutada wõiks.

Kuhu jääb aga meie kahilemine? Puhtteo-
 reetiliselt wõime teda tarwitada, kui korrektiivi,
 kui wigade parandusabinõu meie hüpoteeside
 juures, niipea kui asja käib meile selleks aega
 annab, õigemini, kui kogutud andmestil meile
 selleks toetuspunkte pakub.

Ütleme, et eelmises näitusel leiame hiljem tunnustaja, kes seletab tema olla näinud kuriteopaigal wõõrast meest. Kurjategijate albumist järele waadates tunneb ta nähtud mehes tuntud murdmarga ära. Meie saame veel teada, et tähendub murdmargas isearalise metoodi järele ukki awab, nii et luku külge mingisuguseid wägiwallamärke ei jää. Nüüd nõuab meie hüpotees kõiaehoolisamat korrektiivi.

Teoreetiliselt wõiks see nii olla ja ka praktikas wõiksime teda tarwitada, muudkui alati ühe tingimisega: ühe teatava hüpoteesi kõrwal peame ka teistele ruumi andma. Meie ei saaks mitte kaugele, kui meie ainult kaalufime: „Kas midagi on nii wõi ei ole nii?“ waid samal filmapilaul peame endale veel küsimisi ette panema: „Kui asi nii ei ole, kuidas wõiks ta siis olla, mitu wõimalust on peale selle veel olemas, kus wõiksime neid leida?“

Meie leiame, näit., kuriteopaigal püssnoa, mille pea fiske lõigatud tähed „E. P.“ Weil on keegi „Emil Poola“ nimeline isik kahtluse all. Meie oletame, et „E. P.“ on kahtlusaluse nime algustähed ja et tema on mõrtsukas. Aga kui palju jääb veel wõimalusi üle! Emil Poola

wõis oma noa ära kaotada ja kurjategija selle üles leida; ta wõis noa Poolalt ära warastada, samuti aga ka tähed „E. P.“ fiske lõigata, et kahtlult teise peale juhtida. Siis wõib ju veel keegi teine samanimeline isik olemas olla, tähed wõivad tähendada „Eduard Pekki“, „Ewald Petersi“, „Erich Pauli“ jne.

Sellest järeneb, et meie oma eeldustes kunagi ei tohi olla ühekülgsed, waid peame iga wõimalust wõima kui hüpoteesi, meie peame iga punkti kohta tegema mitu, tarbeksil terwe rea hüpoteesi ja neid üksteise kõrwal, kuid siiski üksteisest lahus läbi töötama; meie peame neid kõiki ühtewiisi õigeteks, kuigi nad üksteisele risti wastu käiksid. Iga uue saawutuse jaoks otfime oma hüpoteeside hulgas õige koha, on aga andmes mitmetähendusline, siis asetame teda korraga mitme hüpoteesi juure.

Arusaadaw, et oletuste ehk hüpoteeside tegemine peab sündima plaanikindlalt, neid tuleb süstemaatiliselt korraldada ja gruppeerida, muidu wõiksid nad meil üle pea kaswada, segi miuna ja meie mõtetekäitu üleliig kullustada.

(Järeneb.)

Kirjadest toimetusele.

Hääl politseiniku perekonnast.

Kuna igal ametiasutusel linnas kui maal oma inimeste wastuwõtmise ruum ehk kantselei (näituseks on wallakirjutaja korter täiesti eraldud neist ruumidest, kus inimesed ootawad ja oma ametiasju diendawad), on õnnelul politsei raiooniülema perekonnast selle all palju kannatada, et ruum selleks puudub. Kui palju tuleb haiguste külgehakkamist ette, mida inimesed oma riietega ametniku elukorteris kannawad tema naise ja wäikeste laste hulka. Politsei raiooniülema korter on harilikult üks ehk kaks toakest ühe wäljakäiguksjega ja igal kodanikul, kes ametnikku taga otfib ehk tema kodutulekut ära tahab oodata, tuleb seda aega politsei raiooniülema korteris tema wäikeste laste ja muude perekonnaliikmete seltsis mööda jaata. Talwekuude sees on tihti kuni 10 inimest päewa kohta ootamas. Misjuguft piina see perekonnale walmistab, sellest wõib nii mõnigi rääkida. Ja 15-aastase pika piina järele peab kord selle kaitseks suud awama, kuigi meie armija politseilehe poole pööramisega.

Dleks ka soowitaw politseilehes rahwale natuke silmti awada, sest olen tihti kuulnud, kuidas etteheiteid tehafe õpetajate ja politseiametnike palkade kohta, õeldes: „Koh, ega siis nüüdse ajal enam keegi muu inimene elada ei saa, kui ainult veel õpetaja ja politsei; kõit teised peawad nälga surema!“ — Nähtawasti on paljud walearwamisef, omale selles suhtes määratud palga-

summasid ette kujutades, selle üle pahameelt ja kadestust tundes.

Minu mees on kauaaegne wana teenija ja wõin sellepärast tõendada, et praeguse-aja palk, kui mitte poleks wana järke peju ja riiete poolest, ilmaski elamiseks — ka kõige kokkuhoiidlikumal teel — ei wasta.

Üks maakonna politsei raiooniülema naine.

Kordnikkude nummerdamine.

Ühe linna kordnikud oma kirjas awaldawad mõtteid, et politseikordnikkude nummerdamine sugugi otstarbekohane pole.

Meie arusaamise järele, — kirjutawad nad, — ei too see nummerdamine ei kordnikkudele ega rahwale mingisugust kasu waid kahju. Kõhsem jagu paremaid pol.-kordnikka, kes senini täitja huwitusega oma ametis püüdsid riigile ja rahwale kasuks olla, kaotawad huwi oma teenistuse wastu; kuna aga need kordnikud, kellel muud pääsited ei ole (see tähendab teist ametit ega tööd enda ülespidamisteks), teeniwad ainult sellepärast, et palka saada.

Kui numbrid just tõesti peawad olema, ehk neist küll midagi tulu ei ole, siis wõiks neid muuta mitmel wiisil, kuna aga praegune worm tõst meelepaha sünnitab ja esimesel wõimalusel sunnib ametist lahtuma. Sellepärast pöördume tungiwa palwega meie auwäärt ülemate poole, et meile selles suhtes wastu tulda.

Kohtutoast.

Politsei ja kirikumaksub.

25. veebruaril 1921 aastal pöördus endine Kodavere kiriku õpetaja Friedrich Michwiz Tartu maakonna politseiülema poole palvega Koela mõisast 1916, 1917 ja 1918 a. eest saamatajäänud 6 jülda regulatiiv-puid sisse nõuda ja Kodavere kiriku juure lasta vedada.

Seda palvet läbi waadates ja tähele pannes, et Koela mõis on riigistatud, et maaseaduse § 7 põhjal kõik reaalkohustused seisuslike asutuste, kirikute ja eraisikute heaks ära kaotatud ja riigistatud mõisad regulatiivmaterjalidest vabastatud, jättis Tartu maakonna politseiülem F. Michwiz'i palve tähelepanemata ja kuulutas viimasele, et puud võib Koela mõisa omanikult kohtu teel sisse nõuda.

Selle määruse peale kaebas Michwiz Tartu-Wõru rahukogusse ja palus politseiülema määrust ära muuta. Rahukogu asja 31. mail 1921 a. läbi waadates otsustas Tartu maakonna politseiülema määrust tähjaks tunnustada ja temale ette kirjutada regulatiivi järele saadaolewad puud Koela mõisast sisse nõuda endise kirikuõpetaja Michwiz'i kasuks seaduses ettenähtud korras.

Selle otsusega ei jäänud Tartu maakonna politseiülem rahule, waid saatis 11. juulil 1921 a. rewisjoonkaebuse Riigikohtule, kus see asi 10/27 veebruaril j. a. arutamisel oli.

Riigikohtus otsustas Tartu-Wõru rahukogu otsuse 31. mail 1921 a. ära muuta ja endise Kodavere kirikuõpetaja Fr. Michwiz'i kaebus Tartu maakonna politseiülema määruse peale 15. aprillist 1921 a. tagajärjeta jätta.

Mõrtsukatöö.

24. aprillil 1919 leiti Lääne maak. Kirbla walla piirides olemast jõest meesterahwa surmukeha, mis jõemadalikule oli kinni jäänud. Järeelwaatusel ja surmukeha arstilisel lahilõikamisel leiti, et surm kuulthaawadest oli tulnud; nähtawalt oli tapetud kaks kuuli kehast läbi lastud, mille läbi sisenised organid ja külfekondid purustatud. Et kopsus wett ei leidunud, wõis järeldada, et surmukeha alles pärast surma wette oli sattunud. Tapetus tunti Kirbla wallas „Taga“ saunas elutsenud Mihkel P u k s o n ära.

Kahtlus Puskoni tapmises langes tema lahuselewa naise Mari Puskoni ja selle onupoja, 27 a. wana Rudolf S u n d a peale, kes, sõjawäeteenistusest kõrwal hoides, Mari Puskoni elukohas „Tänawaotsa“ saunas peibus oli. Peale Sunda „Tänawaotsa“ sauna asumist oligi Puskonide abielupaari wahelord halvaks läinud;

nende wahel tekinud tülid ja riid, mille puhul Sunda ähwardanud Puskoni ära tappa.

Peale mehe surma lahkus Mari Puskon oma elukohest ning ta tabati hiljem Tallinnast, Mendri tänawalt nr. 3, Rudolf Sunda isa korterist. Arreteerimisel näitas ta ette näpupasji Marie Mikki nime peale.

Ülekulamilisel tunnistas Mari Puskon, et Sunda tema mehe maha on lastnud 22. aprillil tema kodunt äraoleku ajal, ilma tema teadmata ja tahtmata; koju tulles teatanud Sunda temale, et surmukeha reheall on. Hiljem wiinud nad surmukeha kahekesi hobusega Mlika sillale, kust nad ta jõlle wisanud.

Asjaarutusel 24. septembril 1921 a. Tallinna-Haapsalu rahukogus ei tunnistanud kaebalused endid süüdlaseks; Mari Puskon seletas, et Rudolf Sunda tapmise omal algatusel ja tema kodunt äraolekul toime pani, sest ta olla kartnud, et Mihkel Puskon teda, kui wäejooksitut, üles anda wõib.

Sunda tõendas selle wastu, et tema tapmise päewal ja peale seda kuni arreteerimiseni Tallinnas elanud ja sellepärast asjast midagi ei tea. Et Sunda Tallinnas wiibimist ka terve rida tunnistajaid kiinitas, Mari Puskoni seletused aga muude asjaoludega kokku ei käinud, mõistis rahukogu Rudolf Sunda õigeks; Mari Puskoni, 49 a. wana, oma mehe tapmises süüdlasena 20 aastaks sunnitööle kõigi õiguste kaotamisega.

Süüla mõisas elutsenud Marie Mikki, kes oma näpupasji Mari Puskonile Tallinna sõiduks tarwitada oli annud, mõisteti selle eest 3 nädalaks aresti.

Otsuse peale andis Mari Puskon kohtupalatile appellatsioon, milles ennast ainult selles süüdlaseks tunnistas, et ta Sundat wäejooksituna warjas ja tema kuritööst ei teatanud; palus ennast sellepärast wabaks mõista. Sama protesteeris ka Sunda wabaksõistimise wastu prokuratuuri esitaja, tähendades, et Sunda poolt tunnistajaid uskuda ei wõi, sest nähtawasti olnud Sunda, 1919 a. suwel Haapsalu wangimajas wiibides, nendega kirjalikus ühenduses, kuna selleaegne Haapsalu wangimaja lord seda kõigiti wõimaldanud. Tema omalpoolt leiab Mari Puskoni seletused Rudolf Sunda kuriteo toimepanemise kohta kõigiti uskumiseväärilised olemat, ning palus Rudolf Sundat tapmise eest wastutusele wõtta.

Kohtupalat leidis asja läbi waadates Rudolf Sunda süü Mihkel Puskoni tapmises tõendatud olemat ja mõistis ta kõigi õiguste kaotamisega 15 aastaks sunnitööle; Mari Puskoni wõõra näpupasji tarwitamise ja kuriteo jälgede warjamise eest 8 aastaks sunnitööle.

Nädala ülewaade.

Gelarwe arutamine Riigikogus, Warsjawi konverents, poliitiline kriis Inglismaal.

Riigikogus kestab eelarwe arutamine. Walitsusel tuleb kaunis kibedaid arwustusi rahwasaadikute suust kuulda. Mõistagi, et kõigi nende arwustuste kohta ei saa öelda, et neil põhjus

puuduks. Riiki üles ehitada, riiki walitsema, sealjuures igapäew kurwale otsusele tulles, et meil riigiaparaadi tarwis wilunud jõud puuduwad, — see ei ole sujuigi kerge ülesanne. Minult see

ei effi, kes midagi ei tee. Kuid meie wiist ei effi, kui armamist awaldame, et riik oleks rohkem aidanud, kui meie Riigikogus rohkem heatahtlist armustamist kuulnud oleks.

Wõtame näituseks need kõned, mis kuritegevust riigiametnikkude keskel puudutasiid. Pahe-malt poolt kõlasiid need armustused nii, nagu oleks selles kurbas nähtuses meie walitusus süüdi. Mõistagi, et terwet walitusust siin süüdistada mõiks ainult see, kes just selle otsiarbega kõnetoolile asub. Kes riigi huwisid kõrgemaks peab, kui rühma omi, see peaks ütlemä: „Jah, kuritarwitused, kahju küll, on riigiteenijate seas maad mõtnud. Kuid walitusus mõitleb nende wastu kõigi temal tarwituseolewate abinõudega. Kuuleme meie ju pabatihri, et see ehk teine riigiwarras kohtuwojas wastust andma peab oma tegude eest. Mis mõib walitusus siin rohkem teha? Rohkem järelwalwet ametnikkude tegewuse üle ning rohkem ettewaatlikum ja piinlikum kandidaatide walit riigikohtade peale. Kuid siin peame tunnistama, et walitususe seisukoht kaunis täbar on: et kõrgemaid nõudmisi kandidaatide wastu riigikohtade peale üles seada, peaksiid riigiametnikkude palgad märkja kõrgendud saama...“

Kuid ennem seltsib hunt tallele, kui meie sarnaseid kõnesid Riigikogu pahempoolsest leerist kuulda saame. Waatab see leer ju Riigikogu peale, kui mõimaluse peale oma meeletumat kihustööd tatistamata jätkata...

Rajariikide konverents Warsfawis õppes poliitilise lepingu allakirjutamisega, mis sõprusesimele Eesti, Poola, Soome ja Läti wahel ainelise kaju annab. Allakirjutajad riigid kohus-

tuvad mitte teha lepinguid, mis oleksid sihitud ühe nende wastu; üliküsimusi oma wahel lahendamä rahulikul teel ning heatahtlikku erapooletust pidada, kui ühele allakirjutajatest riikidest prootiteerimata kallale tungiakse.

Waenuliku wahekorra tõttu Poola ja Leedu wahel puudus wiimane Warsfawi konverentsil. See on muidugi üks konverentsi miinustest. Tema tcnus seisab selles, et rajariigid Genua konverentsil ühiselt üles astuda mõiwad. „Heatahtlik erapooletus“ kallaletungimise puhul on nõrk abi tõsise hädaohu wastu.

*

Juba mõni aeg tagasi tõi telegraaf teate, et Lloyd George'i seisukoht wankur on ja kabineti kriisi oodata mõib. Seeford kaldus wäljamaa ajakirjanduse arwamine selle poole, et siin wanameelsete intriigidega Jongeriga eesotsias tegemist on. Wanameelsete rühm tõttas Lloyd George'ile oma lugupidamist awaldama ja paluma teda walitususe eesotsia edasi jääda. Kuid põhjusel lahkelideks unionistide leeris näiwad kaugema ulatusega olewat: wanameelised ei ole Lloyd George'i wälispoliitikaga rahul. Järeleandmine Poincaréle ei meeldinud wanameelsetele. Ka Wene küsimuses käib Lloyd George radu, mis wanameelsete omadest märkja lahku lähewad. Warsi on uued parlamentiwälimised. See asjaolu sunnib ka wanameelsete oma taktikat nüüdses blokis rewideerimise alla mõtma. Wäga mõimalik, et Lloyd George juba enne walimist ametist lahku, mis juhumiisel ajutine walitusus ohjad oma kätte mõtma peaks, et walimisi läbi wiia ning kohta teha uuele walitususele, mis walimiste tagajärgede wastawalt moodustud saaks.

R.

Sündmused.

Murdwaras maha lastud.

Keegi Mart Korra oli 17. stp. Tallinnas Israeli tän. nr. 16, 18 ja 20 majahoowide peal 6 kuuri lahti murdnud. Seda juhtus wan. kordnik Weeber oma korteri aknast nägema, kes ka kohe kohale ilmus ning murdwarast seisma käskis jääda, kuid wiimane pistis jooksu. Spiatuseks lastis kordnik rewolwrist õhtu. Üra nähes, et kurjategija põgenemist jätkab, lastis kordnik jalge pihhta, mis aga surmawalt tabas.

Mõrtfulas tabatud.

8. märtsil l. a. anti üle Läti mõimude poolt Walgas August Liiis'i tapmises („Politseileht“ nr. 13) süüdistatud Wictor Karli p. Soosaar, 15 a. wana. Mektuulamisel tunnistas Soosaar enese süü üles, seletades, et tema tapmise on toime pannud ühes Julius

Liebert'iga, rööwimise otstarbel ettekawatsetud plaani järele. Ta käinud Liebert'i käsu peale enne tapmist talus, ning sealt käinud tee peale, kust Liiis pidi läbi sõitma ja kus Liebert teda ootas. Kui Liiis on kohale jõudnud palunud mõlemad endid edasi sõidutada, mida wiimane ka heameelega teinud, sest et nad Liiis'ile juba ennem tuttawad olnud. Soosaar istunud Liiisi kõrwale ree peale, kuna Liebert ta, ree jalaste otka peale jäänud. Warsti lastnud Liebert Nagani süsteemilise rewolwrist Liiisile kullasse ühe paugu ja tagant järele löönud rewolwripäraga pähe üks kord, mispeale Liiis wagaseks jäänud. Peale selle rööwinud nad asjad ja põgenenud üle piiri Lätimaale, kust Soosaar ka tabati.

Juurdlus kohal kestab edasi ja Läti politseile on korraldus tehtud Liebert'i tabamiseks.

Amelik kiritegu.

17. märtsil s. a. teatas kriminaal-politseiisse riigi-kontrolli isiviislojafonna kontrollöör, Paul Peetri p. D r r a, et 1919 a. 28. detsembril ja 1920 a. 8. jaanuaril on toitlusministeeriumi volinikud Alfred N d e w e i

ja S a b i c h t rekvireerinud Keetra jaamas Põhja puut-papi-wabrikult 37 wagunit põletispuid, 83.718 marga väärtuses. Toitlusministeerium ei ole aga mitte neid puid saanud; nagu kuulda olla Andewei ja Sabicht need puud igasugustele eraisikutele ära müünud. Suurdlus testab.

Küsimused ja kostmised.

482. Pol.-ül. abi. nr. 2702. Küsimine. Omal ajal tabati minu algatusel salojane wiinawabrik ning süüdlane sai trahwitatud wabariigi kaitselidud ülema administratiiv-karistuse määrusega 29. aprillist 1920 a. nr. 5415, sõjawägede ülemjuhataja sundusliku määruse 31. detf. 1919 a. nr. 19 põhjal, 10.000-margalise rahatrahwiga. Sellest sai ainult oia sisse nõutud, millest karistuse määruse põhjal $\frac{1}{6}$ minule, kui paljastajale, 3. augustil 1920 a. wälja anti. Ülejäänud summa sissenõudmine aga wiibis süüdlase maksujäuetuse tõttu, kuid sõjawäe-ringkonna ülem nõudis kuni wiimase ajani rutulist määruse täidewimist, korduskirju saates politseiülemale ja selerust nõudes politseipeawalitsuse kaudu.

Nüüd aga teatab sõjawäe-ringkonna ülem, et riigikohtu otsusega 9. detf. 1921 a. olla mainitud karistuse määrus ära muudetud ja nõuab minult taqasi seda $\frac{1}{6}$ osa sissenõutud trahwirahti, mis mina, kui paljastaja, omal ajal seadustisel teel oliu saanud.

Sellepärast palun mulle seletada:

1) kas mina olen kohustatud wastuwaidlemata korras saadud tasuraha taqasi maksma; eitawal korral — mille peale wõin äraütlemissi põhjendada?

2) kas see wiinapõletamise asi on sellega lõpetatud ja süüdlane kõigist taqajärgedest wabastud, wõi on sõjawäeringkonna ülem kohustatud asjale edaspidise käigu andma, — sest teatavasti oli tolalajal maksu ka ajutise walitiusse määrus 7. detf. 1918., mis awaldud „Riigi Teatajas“ nr. 7.—1918 a.

Wastus. 1) Paljastaja ametnik, kes osa määratud rahatrahwist omale saab, wõib seda omale pidada ainult siis, kui trahwimääramine seaduspärane on. On aga trahw ära muudetud, siis ei ole ka paljastajal ametnikul õigust oia sellest trahwiummast omale pidada, mida trahwialusele täielikult tuli taqasi maksta.

2) Riigikohtu otsusega 9. detf. 1921 on käesolew asi administratiiv-karistamise korras täielikult ära lõpetatud.

Mis puutub aga küsimusse, kas asi ka kriminaal-kohtulikis korras lõpetamiseks tuleb pidada, siis peab siin filmas pidama järgmist.

Salawiinapõletamise kohta on 1919 a. algusest peale kats karistuswiisi tegelikult tarwitusel

olnud 1) kohtulik furd Nj. Wal. määruse põhjal 7. detf. 1918 a. ja 2) administratiivfurd wägede ülemjuhataja määruste põhjal. Seesugune kahe-sugune furd oli tarwitusel kuni 12. apr. 1920. seaduse wäljaandmiseni (R. T. nr. 63/64 1020), kus kõik asjad iseäralisele komisjonile allumaks tunnustati. Nimetatud furd kestis omafurd kuni 26. apr. 1921 a. seaduseni (R. T. nr. 40, 1921), kus kõik asjad Aktf. S. põhjal wastawale kohtule allumaks tunnustati. Üllakirjeldatust selgub, et wägede ülemjuhataja määrused nimetatud asju kohtu alt ära ei wõtnud ja et järjekult asja lõpulik otsustamine administratiivkorras kohtulikku asja otsustamiseks ei tahtsia, waid et asi wõib kohtus enne sellekohast iganemise tähtsaja möödaminekut üles wõetud saada.

391. — I. Küsimine. Siseministri ringkiri nr. 141/3265 — 23. VI. 21. — (täiendaw Pol.-peaw. ringkiri nr. 4720 — 23. IX. 21) nõuab, et kõikidel kinofilmidel peab rugifeel olema esimesel kohal. Süüdlasi kästakse wastutusele wõtta ja protokoll sijeminiistrile iaata. Misuquse seaduse põhjal wõtab sijeminiister süüdlasi wastutusele?

Wastus. Tähendud ringkiri nr. 141/3265, milles teatud ettekirjutusi Eesti keele tarwitamise kohta kabareedes ja kinodes tehti, sai 23. juunil l. a. mitte sijeminiistri, waid politseipeawalitsuse ülema poolt politseiülematele laiali saadetud. Ettekirjutused Eesti keele tarwitamise kohta kabareedes põhjeneswad Trahteriafutuste seadustiku (Полож. о тракт. пром.) peal, mis politseid õigustab trahteriahuustes muusikat, mängusid ja teisi lõbustusi lubada (§ 12) ja järjekult politseid ka kohustab selle järele walwama, et need tingimised, millede all lõwustuload wälja antud, ka täitmist leiawad. Mis puutub Eesti keele tarwitamisje kinodes, siis on see furd „R. Teatajas“ nr. 121 122 — 20 a. kuulatud sijeminiistri määruses 7. augustist 1920 a. kindlaks tehtud.

Kui tähendud ringkiri kohustab politseiülemaid protokolle nende ettekirjutuste üleastumiste üle politseipeawalitsuse ülemale (mitte sijeminiistri üle) saata, siis seda esiteks sellepärast, et politseipeawalitsus informeeritud oleks, kui edukalt tema ettekirjutused ellu tungiwad, ja teiselt sellepärast, et sijeminiistril kohtades, kus sõjaseadus maksab,

üld. kub. asutamiseaduse § 28 lõigas ettenähtud kindralkuberneri õigused on („R. T.“ nr. 211 212 — 20 a.), mille põhjal siseministril ka õigus on karmimaid abinõusid tarvitada nende labareede, samuti ka kinnomanikkude vastu, kes ülaltähendatud ettekirjutuste täitmisest peafsid kõrvalle hoidma.

On iseeneest mõista, et ringkirja nr. 141, 3265 nõudmistele rikkumiste puhul tuleb labareede, ja kinnomanikka, kui süüdlasi seadusliste nõuete mittetäitmisel, R. R. S. § 29 põhjal kohtulikule vastutusele võtta, kui siseminister administratiivkorras sõjaseaduse piirkonnas ei pea tarvilikuks karistust määrata.

575. Pol. tell. 3104. Küsimine. Politseipeavalitsuse ringkirja nr. 203 (1921) põhjal nõutakse, et palveid, kus politseiametnik puhkusele sõiduks luba palub, peavad 20-margalise tempelmaksuga tasutud olema. Palun teatada, kas käib raport ametpuhkuselt tagasijõudmise kohta tempelmaksu alla samal määral, kui raport — palvega ametpuhkuse saamiseks — 20-margalise tempelmaksuga juba tasutud?

Vastus. Tempelmaksu alla käib ainult ametniku palve, milles tema ametipuhkust palub, kui mitte ametlik, vaid tema isiklik asi.

Rapordid aga lubatud ametipuhkusele minemise ja sealt tagasitulemise üle, kui ametlikud ettekanded, tempelmaksu alla ei kuulu.

516. J. R. Küsimine. Teisest raioonist toodi minule alluva raiooni furnuaitakabeli lapse furnukeha. Kõhtumurija määrusega kohustati mind kiire korras furnukeha kinnipitseeritult maakonnaliina haigemajja saatma, kuhu 76 w.

Kas on raiooniüleml isiklikult kohustatud furnukeha viima?

Kas võib furnukeha raudteel jaata ja kes

tannab esimesel ja teisel korral jaatmise kulud?

Kas on kohustatud wallawalitus furnukeha küübidkorras jaatma maakonnaliina eht wall-wallalt?

Misjuures korras tuleks ülalnimetud juhtumisel furnukeha edasi jaata eht misjuures korraldus on üldse furnukehade edasijaatmises makset?

Vastus. Kr. kp. j. §§ 336—342 ja kohtu arstlike seaduse (Sead. kogu XIII t. j. 3) §§ 1193 ja 1195 jõul peab furnukehade lahtilõikamisi leidmise kohal toimetatama. Grand on seaduses (§ 1195 märkus) tehtud ainult furnukehade kohta Tartu maakonnas, neid võib teatud tingimistel Tartu ülikooli anatoomikumi lahtilõikamiseks jaata. Seega ei või leiduda seaduses juhtumõre, kuidas furnukehasid edasi toimetada ja kelle kulul; ka Tartu maakonna jaoks leiduva erandi kohta ei ole vastuseid ülesõstetud küsimuste kohta.

Toimetuse märkus. „E. P.“ nr. 12 ilmunud vastuse (küsimine nr. 468, lht. 207) selgituseks peame kohujeks tähendada, et jeltside kohta on meil maksu ajutise walitsuse poolt 21. III 19. vastuwõetud seadus, millega jeltside, ühijuste ja nende liitude registreerimise kord kindlaks tehtud („R. T.“ nr. 18 — 1919 a.) Nii siis jääb maksma ajutine seadus jeltside ja ühijuste üle (lisa § 118-1 kriteeriume emald. seaduse juure — 1906 a. XIV köide) niipalju, kui temä ei ole tühistud, muudetud eht läiendud:

1) Wene ajutise walitsuse poolt 12. IV. 1917 a. vastuwõetud ajutise seaduse läbi koosolekute ja ühijuste üle (Собр. узак и распор. правит. № 98 — 1917 r.) ja

2) ülaltähendatud seadusega 21. III 1919 a. („R. T.“ nr. 18 — 1919 a.)

Umetlik oja.

Väewakäskudest.

Siseministri:

17. märtsil f. a. nr. 7.

Rekwireerimise ja sõjatähtsude hindamise peakomisjonil, kui iseseiswal ministeeriumi osal, on iseseiswä asjaajamise õigused otskoheses alluwohes ministriile ja ministri abile.

Politseipeawalitsuse ülema:

14. märtsil 1922 a. nr. 20.

§ 3. Awaldan raiooniülemate nimetirja, kes üheksanda politsei raiooniülemate kursuse lõpetanud ja oma ametikohtadele tagasi komandeeritud.

Tallinna linna politsei: Roth, Aleksander; Grünberg, Peeter; Sadow, Oskar; Siirak, Karl;

Weisson, Johan; Wäli, Jakob ja Wõigemast, Aleksander.

Raudteede politsei: Põssmann, Heinrich
Tartu linna politsei: Rooma, Elmar ja Warda, Ernst.

Harju maakonna politsei: Elwei, Johannes-Eduard; Emmil, Alfred; Murd, Aleksander; Pallas, Johannes ja Tipner, Mihtel.

Wiru maakonna politsei: Palla, Eduard; Ruusberg, Julius; Martens, Karl; Reinhold, Johan; Roode, Jaan ja Schibalow Maksim.

Järwa maakonna politsei: Sowa, Ado ja Feder, August.

Lääne maakonna politsei: Ahner, Joosep;

Rangur, August; Pasterbush, Karl; Keetis, August ja Tamberg, Anton.

Tartu maakonna politsei: Kahro, Paul; Kook, Elias; Käär, Eduard; Lints, Jaan ja Pirkel, Leonhard.

Walga maakonna politsei: Pullerits, Hugo ja Stamm, Jaan.

Wõru maakonna politsei: Dobroschewsky, Gabriel; Hoop, Rudolf; Sulg, Jaan ja Bankson, Dskar.

Petseri maakonna politsei: Koit, Mihkel ja Wäli, Jelti.

Wiljandi maakonna politsei: Hommuf, Mihkel; Kuff, Bernhard; Saks, Hans; Tõnisson, Jüri ja Feldmann, Tõnis.

Pärnu maakonna politsei: Greline, Jaan; Kusnits, Artwig; Puussaar, Martin ja Tirgo, Jaan.

Saaremaakonna politsei: Kunnmann, Juhan ja Poleühtid, Swan.

Nimetused.

Siseministri päewatäsjuga:

Nimetatud: Administratiiv-asjade peawalitsuse juhatajaks õigusteadlane Eugen Maddison, arwates 15. märtsist j. a.

Terwishoiu-peawalitsuse epideemia-arstiks Dr. Hendrik Männik, arwates 1. märtsist j. a. wakant lepra-arsti kohale.

Pol.-peawalitsuse ülema päewatäsjuga:

Nimetatud: Kastre-Wõnnu wallas Piirisjaarel Piirisjaare kalameesteühisuse „Peipilaine“ taubituspunkti wabapalgaliselt piiripolitsei kontrolööriks August Jaani p. Kõnks, arwates 17. märtsist j. a.

Petseri m., Slobodka w. Kamentka külla Dskar Wariku taubituspunkti wabapalgaliselt piiripolitsei kontrolööriks demob. ohw. Bernhard Johannese p. Hansoni, arwates 14. märtsist j. a.

Petseri m., Slobodka w. Schartowa külla Dskar Wariku taubituspunkti wabapalgaliselt piiripolitsei kontrolööriks demob. sõjaw. Richard Karli p. Klementi, arwates 14. märtsist j. a.

Piiripolitsei laudkonda wabapalgaliselt kantseleiametnikuks Ludmilla Kasaik, arwates 15. märtsist j. a.

Ringkirjadest.

Siseministeeriumi administratiiv-asjade peawalitsuse. 15. weebruarist j. a. nr. 1570.

Cesti ajutise walitsuse trüktasjade kohta käiwate 18. novembr. 1918 a. määruste (Riigi Teataja nr. 1. 1918 a.) ja Wene ajutise walitsuse 27. apr. 1917 a. otsuse põhjal teatab siseministeerium, et kõik, kes soovivad trükitkoda, litograafiat, metallograafiat või teist sarnast ettevõtet awada, peawad kohaliku politseiülemale, kes selles asjas praegu endise Wene ajutise walitsuse kohaliku komisjari aset täidab, sellekohase kirjaliku teadaande saatma, kus peab olema ära tähendatud ettevõtte, omaniku ees- ja perekonnanimi, trükitkoda asukoht ja ettevõtte töötawate tööliste arv.

Samuti tuleb teatada muudatustest trükitkodades, metallograafiates, litograafiates ja teiste juuremates ettevõtetes. Celpooltähendatud teadaandele peawad ettevõtte omanikud juure lisama nõrraamatu, kuhu päew-päewalt sisse tulewad kanda kõik ettevõttele antawad tööd, wälja arwatud wäheste tähtsusega trükitooted, mis puht-ärilisel, tööstuslikel või harilikul läbitäimise tarwidusel wälja antud, nagu: nimetaardid, kuulutusjed, kaupade ja tööstus- ja saaduste hinnatirjad j. n. e., ja ka walimisbülletinid, kui nad wastawad wormile, mis seadusega või walitsuse määrusega kindlaks määratud.

Tähendatud nõrraamat tuleb kolme päewa jooksul, sisseandmise päewast arwates, lehtede-kaupa finnitatult, sisseandjale ühes kwiitungiga celpooltähendatud teadaande wastuwõtmise üle tagasi anda.

Iga teadaande wastuwõtmise üle tuleb siseministeeriumi trüktasjade osakonnale teatada, teadaande wastuwõtmise üle wäljaantud kwiitungi aratirja juure lisades.

Kõikide trükitkodade üle, mis peale 1917 a. 27. aprillil awatud ja millede kohta teadaannet senini tehtud ei ole ja kus nõrraamat pundub, tuleb trükitkodadel ühe kuu, jooksul, käesolewa ringkirja wäljasaatmise päewast arwates, celpooltähendatud korras teadaanne teha ja nõrraamat sisse seada.

Trükitkodades, millede kohta juba teadaanne Wene või Cesti walitsuse ajal tehtud, kuid kus wraegu nõrraamat tarwitusest ära jäetud, tuleb nõrraamat selles ringkirjas ettenähtud korras finnitada lasta ja sisse seada.

Jätkute kohta, kes peale käesolewa ringkirja tähendatud tähtaja trükitmise-ettewõtet peawad ilma teadaande tegemata ehk ilma nõrraamatuteta ja trükitkoja juhatajate kohta, kes tähendud nõrraamatut korratult peawad, tulewad protokollid kokku seada ja wastawatele rahukohtunikkudele jaata jüüdlaste wastutuselewõtmiseks Wene ajutise walitsuse 27. apr. 1917 a. trüktasjade kohta käiwate määruste peatükk VII järele. Ühtlasi juhin politseiülemate tähepanu Cesti ajutise walitsuse trüktasjade ajutiste määruste § 5. peale („Riigi Teataja“ nr. 1. 1918 a.), mille järele igas ajalehe ja ajatirja numbris peab ära tähendatud olema: wastutaw toimetaja, wäljaandja ning trükitkoda, kus ta trükitud, kui ka toimetuse aadress. Kui ajalehede ning ajatirjade numbrid tähendatud teateid ei sisalda, tulewad nad wiibimata konfiskeerida (§ 7).

Politseipeawalitsuse ülema:

14. märtsil j. a. nr. 94/8196.

Teatan, et peatuslubade wäljaandmisel senini tarwitusel olewa „Wiimast korda“ asemele saab tarwitusele wõetud „ajutiselt“ ehk „wiimast korda“, misjugused märkused sellekohaste ettekirjutuste põhjal tulewad peatusloale märkida. Niisuguste märkustega peatuslubasid võib pikendada ainult politseipeawalitsuse nõusolekul, millest wastawal politseiülemal põhjendatud ettekandega esineda tuleb.

Celnimetud märkustest käib esimene („ajutiselt“) peaaegajaks wäljamaalaste kohta, kel ajutiselt Cestisse sõita lubatud ja siia elama kipuwad ajuma, kuna teine („wiimast korda“) nende kohta käib, kes tingimata Cestist lahuma peawad.

Wälispolitsei wormiriide kirjeldus.

I. Wormkuub.

Mo o d — frentsh.

W ä r w — finitashall.

a) K a e l u s — tumeroheline, kandiga alumisel äärel, püst, tahelordne, mahalõõdud osa ettepoole nurkadega. Tugi kõrgus 4—6 sm. 2—3 haagiga.

b) S l a l a p i d — tumerohelisest riidest, õlaõmbluse juures sisse õmmeldud, kaeluse juures nõõbiga kinnitatakse. Pikkus õlaõmblusest kuni kaeluseni, laius 5 sm. äärekandiga.

d) K e s e t r i n d a w i i s ü h e s - r e a s nõõpi. Wõõ tugineb alumisele nõõbile.

c) T a s t u d — Sisseõmmeldud rinnastatud nurge- lise wäljalõikega lappidega. Käljetastud 25° poolpõiki sisseõmmeldud õige lõikega lappidega. Rinnastatu üle- mine äär joondub eelwiimase ülemise nõõbiga ja külje- tasku ülemine nurk wiimase alumise nõõbiga. Tastu- lapid ilma kantideta ja nõõpideta.

f) S e l g — kahe külje- ja ühe seljaõmblusega. Sel- jaõmblus alt kuni wõõni lahti lõigatud. Lahtilõike ääred 5 sm. laiuselt üksteise peal. Wõõkandmisel kats alt ühes lahtilõikemat 8—9 sm. pikkust pööna. Pööna ülemise, kinniõmmeldud otja laius 3 sm. ja alumise, nõõbiga kin- nitatama, otja laius 4 sm. ühe nõõbiga. Pöönad ase- newad 3—4 sm. teine teiselpool seljaõmblust. Pöönade nõõbid liinduvad lahtilõike ülemise otjaga.

h) K ä i t s e ü m b r i k u d — Tumerohelisest riidest, kandiga ülemisel äärel, mille ots tagumise õmbluse kohal kaitse lõpuni alla jootseb. Kõrgus: ümberringi — 10 sm., kaitse esimese poole keskkoha juures — 15 sm., ülespidi terawa lõikega. Terawnurga otja juures üks nõõp.

II. P ä r f i d.

W ä r w — finitashall ehk tumesinine.

Mo o d — harilikud pitad püksid põitastutega ja kan- diga wälimise õmbluse kohal.

III. M ä t s.

1. S u w e m ä t s.

Mo o d — pealmise püstiseiswa äärega wormimäts:

W ä r w — pealmine osa ja põhi finitashall, tugi tume- roheline; raudteede ja piiripolitsei ametnikkudel pealmine osa ja põhi taewatarwa-sinine.

a) M ä t s i n o k k — mustast nahast ehk muust musta wärwi materjaalist, kergest allapoole langew, lai.

b) K a n d i d — põhja ja ülemise osa liitumise kohal ja tugi ülemisel ning alumisel äärel.

d) M ä t s i m ä r k — noka keskpäiga kohal tugi kül- jes; metallist, kontsentreeritud ringides riigiwärwidega 2,5 sm. laiuselt ja wapi keskkohal.

M ä r k u s: politsei peawalitsuse ametnikkudel kullatarwa ning riigiwapiga, teistel hõbekarwa ning wastawa maakonna- ehk linna-wapiga; raudteedepolitseil wapi asemel lendaw ratas — raudtee märk.

e) T o r m i r i h m — mustast nahast, kahe nõõbiga tugi külje kinnitataw, 1 sm. lai.

2. T a l i m ä t s.

Mo o d — läti-läti.

W ä r w — tumehall; raudteede- ning piiripolitsei ametnikkudel põhi taewatarwa sinine; kandiga. Peale- õmmeldud põhi, ilma nokata; riidest; märk toe küljes; ilma tormirihmata.

IV. P a l i t u.

Mo o d — sinel.

W ä r w — tumehall.

a) K r a e — tumeroheline; kandiga, eest lahtiseiswate nurkadega. Laius: eest — 11 sm. selja keskkohalt — 9 sentim.

b) S l a l a p i d — ülemine ots krae all nõõbiga kin- nitataw; wälimine ots õlaõmbluse juures sisse õmmeldud; laius — 5 sm.

d) — Rinnaeisfel 12 kahe-reaas nõõpi. Wõõ tugineb kahele wiimasele alumisele nõõbile.

e) T a s t u d — 25° poolpõiki sisseõmmeldud õige- lõikega lappidega.

f) S e l g — ühest tükist kahe küljeõmblusega. Pööna otjad küljeõmbluste kohal sisse õmmeldud; 9 sm. lai, selja keskkohal nelja-nurgeti seiswa nõõbiga kinnitataw. Wõõ tugineb kahele alumisele nõõbile. Lahtilõike pikkus 48—50 sm., mille ääred 7 sm. laiuselt üksteise peal.

M ä r k u s: Ratsareferwi- ja raudteede politsei ametnik- kudel lahtilõike kuni taljeni.

g) N õ õ b i d — Kuue ja palitu rinnaeisfel ning pöö- nade peal ja kuue kaitstel 2,5 sm., õlalappidel 1,5 sm. läbimõõt; riide wärwi ehk hõbekarwa, metallist ehk mõ- nest muust sedawärwi materjaalist, riigiwapiga. Politsei- peawalitsuse ametnikkudel kullatarwa metallist.

M ä r k u s: Kuni riigiwapi wäljatõõtamiseni kanda tarwituselolemaid.

h) K a n d i d — läbimõõt 2 mm.; heteroheltesed.

M ä r k u s: alates raiooniülemast ja kõrgemale kant, peale selle weel kuue pealmise hõlma ja kuue seljapöönade äärtel.

Politsei-peawalitsuse ametnikud wõiwad kanda tume- rohelisest sametist kaelust, kaitseümbririkuid, mütši tugi.

Suwel, alates 1. juulist kuni 1. septembrini, kantakse kergest kaitsevärwi materjaalist (pruunist) ühewärwiliist ilma kantideta ja kaitseümbririkudeta ülitonda ning sama riidest põhja ning ülemise äärega mütši.

V. S a a p a d.

Säärikud ehk poolsaapad tulpsäärikutega.

M ä r k u s: kannuseid kannawad: Politsei-peawalitsuse ülem, tema abi, politsei-inspektor, politsei- peawalitsuse üldosakonna juhataja, sifemi- nistri adjutant, käsutusametnik, kõik polit- seiülemad, nende abid, jaoskonna- ja raiooniülemad maakondades, kel hobuse- pidamise õigus, ning politsei ratsareferw.

VI. Ametmärgid.

1) **Kordniskudel:** Kaeluse ja palitu krae nurgal numbrid.

2) **Wanemkordniskudel:** Kaeluse ja krae nurgal numbrid ja nõõbi kohal pikuti üle paguni 9 mm. lai walge pael.

3) **Raiooniülema tel:** Üks wäikene hõbedane täht õlalapil.

4) **Jaoskonnaülema abidel:** Kaks wäikest hõbedast tähte õlalapil.

5) **Jaoskonnaülema tel:** Kolm wäikest hõbedast tähte õlalapil ja kaelusel kahest laiaist ja ühest kitsast paelast kombineeritud ilustus.

6) **Politseiülema abidel:** Üks suur hõbedast täht õlalapil ja neljast hõbedast paelast — kahest laiaist ning kahest kitsast ribapaelast — kombineeritud ilustus kaeluse otsal.

7) **Politseiülema tel:** Kaks suurt hõbedast tähte õlalapil ja politseiülema abile omane ilustus kaeluse otsal ning samasugune ilustus kuelkäitsel.

8) **Politseiawalitjuse käsutusametnikul:** Kolm weikest kuldset tähte õlalapil ja helesrohelist õlapaelad ning kaeluse ilustus, nagu jaoskonnaülema tel.

9) **Politseiawalitjuse laudkonnaülema tel:** Kolm wäikest kuldset tähte õlalapil ja kaeluse ilustus, nagu jaoskonnaülema tel.

10) **Politseiawalitjuse üldosakonna juhatajal:** Üks suur kuldne täht õlalapil ja politseiülema omane, kuid kullatarwa, ilustus kaeluse otsal.

11) **Politseiinspektoril ja politseiaw. ülema abil:** Kaks suurt kuldset tähte õlalapil ja wiest kuldset paelast, kolmest laiaist ning kahest kitsast ribapaelast kombineeritud ilustus kaeluse otsal ja samasugune ilustus kuelkäitsel.

12) **Politseiawalitjuse ülema tel:** Kolm suur kuldset tähte õlalapil ja neljast kuldset paelast, kolmest laiaist ning ühest kitsast ribapaelast kombineeritud ilustus kaeluse otsal ja kuelkäitsel, kusjuures ribapael ülemise ja eelwiimase alumise laia paela wahel kuni otsapaalteni astmelist nurgjoont moodustab.

13) **Siseministri adjutant kannab** politsei wormiriet wastawalt sellele teenistusastele, milles ta seisab, kulla-wärwilise ametmärgega ja ilustustega ning peale selle roheliste õlapaeltega ja kannujetega.

Peale selle kannawad raudteede-politsei ametnikud kaeluse ja krae nurgal lendamata ratast ning piirpolitsei

ametnikud nõõbi kohal pikuti üle paguni riigilpu-wärwi värwilt 4 mm. laia nõõri, mis peab kujukama piiriposti ning kaks hõbedast 1 mm. nõõri, mis nõõbilaiusest mõlemil pool keskpaela tõmmatud.

Tähe suurused: suured — 4 sm., wäikesed — 2 $\frac{1}{4}$ sm. läbimõõt.

Paelte laius: laiad — 9 mm., ribapaelad — 1 mm.

Märkus: Kaeluse ja käitse ilustuse kirjeldus erakisana.

Tätendaw kirjeldus kaeluse- ja käitseilustuse kohta.

1) **Politseiawalitjuse ülema tel:**

kaeluse peal, paguni nõõbi kohalt alates, paralleel kaeluse alumisele äärele üks mm. sellest eemal kaks laia paela misjuga, kaeluse nurga juures nurka sünnitades, kuni kaeluse ülemise ääreni ulatuwad ja millede wahel üks mm. on; paralleel kahela alumisele käib kolmas lai pael, mis teisest paelast 2 sm. ülalpool asub; kõigi kolme paelte otsad on ühendatud sama laia paelaga; ülemise ja eelwiimase alumise paela wahel käib astmelist nurgjoont kujutaw ribapael, mille nurkade wahel 2 sm. on ja mõlemid paelu puudutab.

2) **Politseiawalitjuse ülema abi ja politsei-inspektor:**

üldistes joontes punkt 1 kirjeldatud ilustusega ühesugune, ainult siltatiliselt ribapaela asemel kaks kitsast sirget ribapaela, mille wahel 6 mm.

3) **Politseiülema, nende abi ja politseiaw. üldosakonna juhataja:**

kaeluse peal, paguni nõõbi kohalt alates, paralleel kaeluse alumisele äärele ja üks mm. sellest eemal üks lai pael, misjuga, kaelanurga juures nurka sünnitades, kuni kaeluse ülemise ääreni ulatub, paralleel alumisele paelale ja 2 sm. sellest eemal teine lai pael; nende mõlemi paela wahel kaks kitsast riba paela, millede wahel 6 mm., teised paelteotsad ühendatud laia paelaga.

4) **Jaoskonna ülema tel:**

kaeluse peal, paguni nõõbi kohalt alates, paralleel kaeluse alumisele äärele ja üks mm. sellest eemal üks lai pael, misjuga kaeluse nurga juures nurka sünnitades kuni kaeluse ülemise ääreni ulatub; paralleel alumisele paelale ja 13 mm. sellest eemal teine lai pael; nende mõlemi paela wahel kaks kitsast sirge ribapael, tagumised paelteotsad ühendatud laia paelaga.

Politseiawalitjuse ülema, tema abi, politsei-inspektor ja kõik politseiülema kannawad kirjeldatud ilustust ka kuelkäitsel, kusjuures paelad käitse tagumisest õmblusest peale hakkawad ja paralleel käitseümbriku ülemisele äärele ümber käitse jooksewad.

Westenurf.

Tume lugu.

E. M a l o ' i jutustus.

(2. järg.)

— Mis uudised need on?

— Ära riidle. Nii on tarwis. Mul on waja wiivita-mata koju minna. Asi on esimehe järgu tähtsusega. Sina

aga sõida mööda seda alleed. Mitte kangel leiad teedärse kasarmu. Seal elutsewad kohalikud shandarmid. Teata, et teid sine surrukeha. Kui on tarwilik — too nad kohapeale.

— Aga siis?

— Siis talita, kuis soovid. Võid ka linna tagasi sõita.

— Aga meie kawatsetud jalutuskäik?

— Näüd pole see kohane! Kuid, mul pole aega. . .

Enne kui aru sain, hüppas ta jalgrattale ja tallas nii pedaalil, kui põgeneks tagaajajate eest.

Isustin jalgrattale ja sõitsin Carlo juhataste järele. Minuti wiie wõi kümne pärast läks õnnets kohtada lahte šhandarni. Jutustasin neile, milles asi, waitides sellest, et ei olnud üffi, waid Carloga, ning wiisin nad kohale, kus lamas furnuteha. Sellejärele pöörasin linna tagasi.

III.

Teise päewa hommikul kubisesid kohalikud ajalehed artiklitega „saladuslikust furnutehast“ tühjas pargi-allees. Politsei uuris wälja, et tapetu on keegi Silvio Muria—sisjesõitnud mõoras. Mõõrastemajade registrite läbiwaatamine näitas, et see inimene kunagi waremalt meie linnateses polnud käinud. Keegi ei tunnud teda. Ei sõpru ega waenlasti wõinud tal siin olla.

Keegi ajalehemes ei wiitunud isegi leidmast enesetapmise põhjust.

„Surmalefuitunud Muria, — kirjutas ta, — kannatas nähtawalt spleeni all. Ta walis meie luulelise linnakese, aga linnakeses — luulelisema toha, et korruga lõpetada nii koormawa haigusega, kui ka kõigerängema eluga. . .“

Kuid siiski, õhtusis wäljaandis leidus täiendaw teade, mis kõiki kui jalust rabas. Selgus, et samal hommikul, kui meie Carloga furnuteha pargis leidmine, s. o. kui Muria oli juba turdi katkesti furnud ja sellest keegi weel ei teadnud, „Savoia“ hotelli ilmus ühest magasinist pakifandja, tuues pakikese uue pesuga sinjor Muriale. Matades tolle pakki mõõrastemaja teenrile, sõnanud ta:

— Sinjor Muria käskis omale jaata minuga paki neid paberossa, milliseid alati suitsetab.

— Kust mina tean, misfuguseid paberossa inimene, kes alles eila siia sõitis, suitsetab! — nurises teener. — Ja kust neid paberossa wõtta?

— Käskkohwrist ehk summadaniist. Siin on summadani wõti.

Teener wiis pakifandja Muria numbrituppa ja selle juuresolekul oltis summadani ning käskkohwri läbi. Ei siin ega seal leidunud paberossa. Pakifandjal tuli tühjade kätega ära minna, wõttes endaga kaasa summadani wõtme.

Politsei, kes ilmus hotelli uurimiseks, pani iseäraliselt rõhku selle fakti peale: pakifandja tuli ju hotelli Muria käsul, kes ootas oma armsamaid paberossa, kuna ta siis juba furnud oli!

Ajalehed kirjutasid:

„Mõistagi, et politsei ei wiivita ülesotimast saladuslikst pakifandjat. Tundemärgid on teada: inimene kestmistes aastates, pealtnäha — kalduwustega alkoholiliste jookide tarwitamise poole, lihtnimene, koreda häälega; nähtawalt lontab paremat jalga. Midades teenijat Muria summadaniist paberossa oltida, weristas ta etteawaamatufes tublisti oma paremat kätt. Sarnasil asjaoludel wiitbi-

mata jatub ka politsei kätte, kui ise ei sõanda tulla ja anda seletust. Wõime niipalju welda meie lugejatele, et politsei juba on saladuslike pakifandja jälgedel ja, wõib olla, et lonkur-pakifandja juba kinni wõetud ja ületunnatud kohtuurija poolt. Wäga wõimalik, et esialgset teadet sisjesõitja enesetapmisest tuleb kõrwale heita ja oletada, et Muria kellegi poolt tapetud.“

Õhtul läksin oma onupoja Carlo poole, leides teda kiindunud mingi maleülesande lahendamisele.

— Kuulsid, millised uudised Muria suhtes tõestuwad? — küsisin talt.

— E—ei. . . Aga mis siis? — küsis ta kui mõtetest ärgates.

— Asi läheb keerulisemaks. Nimuwad esiplaanile hirmus saladuslikud isikud.

— Näitufeks?

Wastufe asemel lugesin talle ajalehe teate pakifandjast ette. Carlo kuulas seda kõike küllalt mitte tähepanelikult, ja selle järele pani mulle imestamiswäärt küsimise ette.

— Aga kas sulle pähe ei tuffunud, mu sõber Paolo, et seda „saladuslikku pakifandjat“ lihtsalt. . . mõõrastemaja teener enesele ette kujutas?

— Kuidas ette kujutas? Sest teener ju ei näinud teda üffi!

— Kes siis weel!

— Ühhehoibja. Toaneitfi. Hotelli direktor. . .

— Wõib olla: kollektiivne gassutinafstoone! — laisalt naerates wastas Carlo. — Aga siiski. . .

— Koh, näed! — ärritult sõnufin mina. — See pakifandja ümtingimata mängib tähtsat osa terwes ses loos. Ja, jah! Kui, nagu sinagi arwad, Muria langes mõrtfukatöö ohwriks. . .

— Aga seda ma üldse ei arma ega arwanudfi.

— Kas sina see ei olnud, kes waidles mulle wastu, kui ütlesin, et see lihtne enesetapmine?

Carlo waatas mu peale mõistatuslike pilguga, milles kui oleks libisenud mingi kerge pilge, ja siis lausus:

— Ei enesetapmine, ei ka tapmine.

— Kui ei see ega teine — mis siis?

— Ei midagi, — haigutes wastas Carlo. — Igal juhtumisel, ja segad mind ja ei lasse lõpetada wäga huwitawat malepartiidi. Dota mõni päew. Terwe asi laheneb.

— No ja. Kui mõrtfukas kinni wõetakse.

— Kannata, ja kõik selgub. Senni aga wõin sulle täpipealt welda: „draama pargis“ põhjeneb niinimetud romantilisel pinnal. Usjasje on segatud noor aristokraat daam.

— Lehekülg bulwaari-romaanist, mu armas malemängur!

— Ei, elust. Ja wäga hale, sõber Paolo! Daam, sellest kõnelen, pole tapja, waid. . . ohwer!

— Kardan, et sa täiesti segi oled asjas.

— Waenast! Wastuotfa, loodan kõike lahendada.

IV.

Lastes kuuldawale kümme igasugust teadet „draamast pargis“ ajalehed warsti tüdinesid sellest ja leidsid teisele

Kõmulisele ainele oma weergudel ruumi. Publikumi tähelepanu ja uudishimu ka tuimenes. Politsei jätkas „asjalisi otsimisi“ ja iga päewaga leidis uue jälje, mis siiski kuhugile ei wiinud. Tal ei läinud isegi korda üles leida tähendub pakifandjat, kes hotelli Muria käsil ilmus. Ühe sõnaga, võid lähened sellele, et „draamat pargis“ anda „kriminaalsete saladuste“ arhiivi.

Pea igapäew käisin vaatamas kodusistuvat Sherlock Holmesi, uurides, kas warsti lahendab saladuse. Ja üks kord sain Carlolt wastusets:

— Tule homme hommikul kell kümme siia. Lahendasin selle saladuse ja tegin otsustawa samm: homme wast wõin tutvustada sind selle olewusega, kes oli Muria imelikur surma põhjusets.

— Kalkatad?

— Sarnaste asjadega ei naljatata, Paola! — wastas ta tõsiselt. — Ja pealegi, sa pead mulle ausõna andma, et teada saades saladust, milgil tingimisel ei awalda teda.

Määratud ajal olin onupoja korteris.

— Noh, kus on see legendaarne „krahwinna-sunnitööline?“ — küsisin mina.

— Wististi kohe ilmub. Minutit kümme weel aega.

— Ja sa tutvustad mind temaga?

— Sa lähed selle eesriide taha ja kuulad iga sõna ning näed hästi külalist. Sa andsid ausõna, mitte wälja lohtiseda wõõrast saladust. . . Usi on wäga tõsine. Kui ei usu endasse, parem mine ära.

— Mitte milgil tingimisel! — protesteerisin mina. — Suren uudishimust!

— Mulle näib, et meie maja ette sõitis töld.

— Auto.

— See on tema auto.

Carlo peaaegu jõuga lükkas mu eesriide taha, mille wõlides leidsin mõnusa peidupaiga. Rats wõi kolm minutit peale selle ilmus minu onupoja tuppa sihwakas naine. Nägu kattis tihe wuaal. Kostüüm oli lihtne, aga wäga elegantne.

— Herra! — Kuulsin kõlawat kuid wärisewat häält. — Saawutiu teie kirja, ja . . . mina tuln. Mille poole sihite? Raha tarwis? Jssand! Ma tunnistan, et üleni teie wõimuses olen. Mul pole praegu raha. Mul on perekondliked kallisasjad. Kui tahate, annan

teile kõik. Minult halastage mu peale, ärge saate hukatusse. . .

— Kõige pealt wajan, et rahustaksite, krahwinna, — wastas Carlo kaunis karmilt. — Teisets wajan, et aru saaksite: ma ei ole raha wäljapressija; teie raha pole mul tarwis.

— Oh, Jssand! — weel haledamalt ohkas naine. — Mida te siis soowite? Mis pärast jälgite mind? Mis ma teile tegin?

Kuuldes seda wärisewat naisehäält, sijemiselt põlgasin Carlolt, miiks ta segas end selle tumeda loo sisse. Keegi on surmatud. Las' politsei oleks jännanud süüblaste ülesotsimisega! . . . Aga meie Carlologa — inimesed, kellesse see asi fugugi ei puutu! . . .

— Proua, — jätkas Carlo rahulikult, — et ei oleks walearmawisiti meie wahel, ütlen teile järgmist: üsna juhtumisi olin esimene, kes leidis furnukeha. . . teie teate, kelle. Suwitufin asjast ja andsin endale sõna, et omal jõul selgitan ta. Selle saawutiu, sest wastasel korral poleks te mitte tulnud minu juure selle kirja peale. Teie kahju jaata pole mul mõttesegi tulnud. Wastand, just oma waleselegamisega päästati teid.

— Mill kombel? — uskumatult imetles külaline.

— Need kirjad, — rõhutas Carlo, — millede pärast. Juri Muria, — need, proua, oleks teid hukanud. Just siis, kui oleks sattunud mõne pöitpea politseiametniku kätte. Kuid need kirjad wiimne kui üks on minu käes.

— Ja teie. . .

— Annan nad teile tagasi! Wõtke, tehke nendega, mis soowite.

Ja Carlo ulatas temale wäitese pakitse. Krahwinna kiskjatabes rõõmust haaras selle järele. Siis, peites kirjad käekotti, imelik külaline rebis näolt wuaali. Oli iludus selle sõna täies mõistes. Zmetamiswäärt õiged klassikalised näojooned ja ilme täis suursugusust ning ausust. Kuis wõis jarnane naine sattuda selle tumeda loo sisse? . . .

(Järgneb.)

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.

Wastutaw toimetaja: R. Reinberg.

Kuulutused.

Tunnustatse maksuwjetaks kadumaläinud isikutunnistused järgmistele nimedele peale:

Peters, Adele Hansu t., wälja antud Rannu wallaw. 17. 12. 19., nr. 547. (6556)

Zinit, Alwiine Karli t., wälja antud Rannu wallaw. 2. 6. 21., nr. 853. (6557)

Wärs, Peeter Jüri p., wälja antud Jõgewa alewival. 20. 12. 20., nr. 230. (6558)

Pett, Hendrik Widriku p., wälja antud Rõngu wallaw. 18. 12. 19., nr. 3978. (6559)

Rangro, Jaak Hansu p., wälja antud Rakre wallaw. 23. 12. 19., nr. 190. (6561)

Luit, Gustaw Willemi p., wälja antud Piltuse wallaw. 17. 12. 19., nr. 34. (6562)

Tapfer, Ludmilla Hansu t., wälja antud Rõngu wallaw. 24. 12. 19., nr. 4085. (6563)

K a a l, August Ennu p., wälja antud Kodijärwe wallaw. 15. 12. 19., nr. 39. (6566)
K i w i s i k k, Karl Peetri p., wälja antud Kodijärwe wallaw. 31. 12. 19., nr. 240. (6567)
D e e r i n g, Karl Hendriku p., wälja antud Kodijärwe wallaw. 18. 12. 19., nr. 70. (6568)
K ü t t, August Peetri p., wälja antud Kodijärwe wallaw. 21. 12. 19., nr. 110. (6569)
V i l l a, Peeter Jüri p., wälja antud Kodijärwe wallaw. 16. 12. 19., nr. 64. (6570)
P a a w e l, Marie Aado t., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 14. 2. 20. nr. 9799. (2498)
B e t t e r m a n n, Gilda Mihkli t., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 19. 12. 19., nr. 5235. (2498)
K e i s, Natalie Nikolai t., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 12. 12. 19., nr. 3973. (2498)
T i l g a, Mihkel Jakobi p., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 20. 11. 20., nr. 12165. (2498)
F l u s, Woldemar Juhani p., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 29. 11. 19., 1703. (2498)
P i k k a s, Jaak Jüri p., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 20. 1. 20., nr. 8198. (2498)
K o w a l e w s k i, Aleksander Nikolai p., wälja antud Tartu l. pol. 2. jsk. 8. 5. 20., nr. (2498)
J a k o b s o n, Hans Juhani p., wälja antud Tartu l. pol. 1. jsk. 29. 11. nr. 1808. (2498)
T r ä i s, Aleksander Abrami p., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 17. 6. 21., nr. 13182. (2498)
K o u t, Juhani Britsu p., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 17. 1. 21., nr. 8044. (2498)
W i r r o, Frieda Kristjani t., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 12. 1. 20., nr. 7558. (2498)
K e i m a n n, Natalie Jaani t., wälja antud Haaslawa wallaw. 15. 1. 20., nr. 439. (2498)
O t s a, Leida Juhani t., wälja antud Tall. l. pol. 1. jsk. 16. 3. 20., nr. 8852. (2498)
G r e n z s t e i n, Ida Peetri t., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 17. 1. 20., nr. 7958. (2498)
K a j u, Matilde Dawidi t., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk. 31. 5. 20., nr. 11163. (2498)
K i r m, August Juuli p., wälja antud Lufe wallaw. 3. 3. 20., nr. 73. (6573)

K a n g r o, Peeter Jüri p., wälja antud Nafre wallaw. 30. 12. 19., nr. 381. (6574)
O t t, Richard Peebu p., wälja antud Päidla wallaw. 28. 12. 20., nr. 413. (6575)
P a s t a k, Anna Marguse t., wälja antud Paugodi wallaw. 30. 12. 19., nr. 196. (6576)
J ü r g e n i o u, Esmiralda Otto t., wälja antud Tartu l. pol. 2. jsk., nr. 8140. (2757)
P a l u m, Johannes Jaani p., wälja antud Kaadi wallaw., nr. 1037. (2758)
T e d e r, Anton Andrese p., wälja antud Kopka wallaw., nr. 450. (2759)
K o n s i n, Johanna-Wilhelmine Johani t., wälja antud Kopka wallaw., nr. 1051. (2760)
W e e b e r, Wiideman Johani p., wälja antud Krüüdneri wallaw., nr. 373. (2761)
S a k s o n, Jakob Jakobi p., wälja antud Kawasiu wallaw., nr. 743. (2762)
J o o n a s, Karoline Peetri t., wälja antud Ahja wallaw., nr. 576. (2763)
L o m p, Maks Jaani p., wälja antud Haaslawa wallaw., nr. 557. (2764)
K i i s k, Anna Johani t., wälja antud Tartu l. pol. 3. jsk., nr. 12997. (2766)
A n n u t, Jaan Jüri p., wälja antud Haaslawa wallaw., nr. 708. (2768)
L o o b e r g, Andres Mihkli p., wälja antud Tammiistu wallaw., nr. 102. (2770)
O t t e n s o n, Willem Andrese p., wälja antud Kaadi wallaw., nr. 797. (2771)
P a s t i k, Jaan Kaarli p., wälja antud Luunja wallaw., nr. 107. (2772)
S e t t e r m a n n, Peeter Jakobi p., wälja antud Kawastu wallaw., nr. 107. (2773)

5. aprillil s. a. kell 10 hommikul müüakse Haapsalus, Kiiu tään. nr. 26, politsei jaostonna ülema kantseleis

enampakkumisel

15. märtil s. a. müümatajäänud Nihholdi walda, Luksküla ja Dirhami rannawalwe-postide juurde tootud datud merest wäljauhutud 121 k. meetrit 1 mt. pitad, tase-halgypud, alginnaga 60.500 marka. Puud on 1/2 mersta laugufel sadamaäl.

Läänemaatonna politsei Haapsalu jaostonna ülema.

Shokolaad

RENOMMÉE

A.-S. „Renommée“
6627 Tallinn, Suur Kompassi t. 40

JOHN PITKA, JUNR.

METSASAADUSTE
EKSPORT AGENT
JA
LAEVAMAALKER.

KONTOR:
SADAMA TÄNAV 5
TALLINNAS

TELEFON 10-05

TEL. ADR. "AKTIP"

6643

Telefon 15-26

Auto-Klubi.

Rikkalik einelaud, külmade ja soojade söökidega ja kangete jookidega.

Hästi maitsevad lõunasöögid ä 40 marka.

Lõuna kella 1-5.

Portsjonid igal ajal söögi-kaardi järele. Kodused kabinetid. Kodune olemine.

Muusika õhtu 6-12.

Klubi on awatud homm. k. 9-12 öösel.

Aupaklikult einelauapidaja

6641

R. TEDDER.

Telefon 15-26

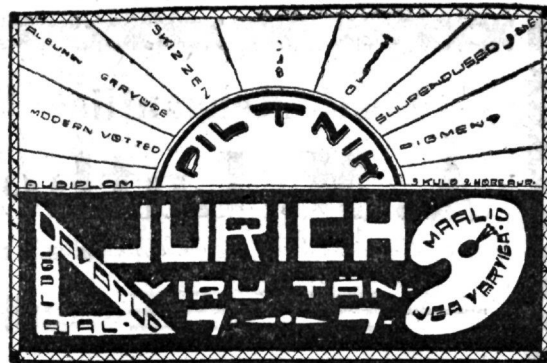
Narwa tänav nr. 35. Tallinnas.

Narwa tänav nr. 35. Tallinnas.

**Raamatupidamise
erikursused igal alal**

H. MARGENS.

Tallinn S. Pärnu m. 16.

**„CALORICA“ o/ü.
ROOTSI PUNSH**

Tehas ja Ladu TALLINNAS, Lai t. 23. Tel. 15-53

Eesti üleriiklisel näitusel kõrgema auhinnaga
kuldaurahaga kroonitud. 6645

RESTORAAN

„IMPERIAL“

Nunne t. 12. Vaksalist tulles esimene hotell.

Telef. 753

Telef. 753

Lõunad k. 1-5. Kaardi järele igal ajal.
Soojad kodused kabinetid klaveritega ja ilma.

Muusika kella 6¹/₂-11¹/₂ õhtul.

Austusega A. MURAKAS ja E. KADAK.

6646

SINDI KALEWIWABRIKU ÜHISUS,

endine WÖHRMANN & PÖEG.

Wabrik: Sindis, Pärnu lähedal. Juhatus: Tallinn, Lai t. 22.

Ladu: Tallinn, Suur Karja t. 13.

Willa-tööstus: Kalewid sõjawäelastele ja eraisikutele. — Ülikonna- ja palituriided, meeste- ja naisterahwastele. — Woodiwaibad. — Suurrätid. — Kujutud kamsolid ja rätikud.

Puuwilla-tööstus: Pleekimine. — Wärwimine. — Trükkimine.

Naha-tööstus: Kitse-, lamba-, wasikanahad ja juht.

Kalewiwabrik asutud 1832. a. Naha-tööstus asutud 1918. a. Puuwilla-tööstus asutud 1919. a.

AUHINNAD: Kõrgem auhind: Kuld-auraha, Tallinnas 1921. a. Riigikullid ülewene-maalistel wäljanäitustel 1841., 1882. ja 1896. a. a.

Aumärgid: Londonis, Pariisis ja mitmel Wenemaa wäljanäitusel.

6644

Eesti Mehaanilise Puutööstuse Aktsiaselts A. M. Luther — Tallinnas

w a l m i s t a b :

mööblit,

WINEER-

kartonge,
kohwrid,
kooliranitsaid,
aktimappe,
käsitrumlid,
toolipõhju,
platesid,
labidaid jne.

Müügikoht: TALLINNAS: Wana Posti tänaw nr. 9.

TARTUS: E. W. Jürgens'i juures, Wana tän. nr. 17.

WALGAS: P. Saretok'i juures, Moskwa tän. nr. 15.

PETSERIS: E. Nassar'i juures, Kaubareas.

WILJANDIS: R. Eitelberg'i juures.

WÖRUS: J. Kiesler'i juures, Jüri tän. nr. 12-b.

RAKWERES: Roman Jürgens'i juures.

PÄRNUS: J. D. Ammende juures.

6633